

**NACIONALNA SKUPINA ZA UNAPRJEĐENJE SOCIJALNE DIMENZIJE
VISOKOG OBRAZOVANJE U REPUBLICI HRVATSKOJ**

**PLAN MJERA ZA UNAPRJEĐENJE SOCIJALNE
DIMENZIJE VISOKOG OBRAZOVANJA
ZA RAZDOBLJE 2023. – 2025.**

Zagreb, 2023.

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo znanosti i
obrazovanja

SADRŽAJ

UVOD	2
NAČELO 1 – Strategije socijalne dimenzije visokog obrazovanja	4
NAČELO 2 – Pravni propisi	5
NAČELO 3 – Povezivanje obrazovne vertikale.....	6
NAČELO 4 – Pouzdanost podataka	8
NAČELO 5 – Savjetovanje i usmjeravanje studenata.....	10
NAČELO 6 – Financiranje visokog obrazovanja.....	12
NAČELO 7 – Jačanje kapaciteta i trajno akademsko usavršavanje	14
NAČELO 8 – Mobilnost i internacionalizacija	15
NAČELO 9 – Društveni angažman visokog obrazovanja.....	17
NAČELO 10 – Dijalog svih dionika o politikama	20
POPIS KRATICA	21
POVEZANI DOKUMENTI.....	22

UVOD

Nacionalna skupina za unaprjeđenje socijalne dimenzije visokog obrazovanja (dalje u tekstu: Nacionalna skupina) osnovana je 2015. godine s ciljem provođenja ciljeva i mjera iz Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije, posebno Cilja 6.2.3. 'Izraditi i implementirati nacionalni akcijski plan za unaprjeđenje socijalne dimenzije visokog obrazovanja, vodeći računa o potrebi implementiranja koordiniranih mjera na svim razinama sustava obrazovanja'. Nacionalna skupina izradila je prvi **Nacionalni plan za unaprjeđenje socijalne dimenzije visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj 2019.-2021.**, kojega je usvojila Vlada Republike Hrvatske. Uz Nacionalni plan objavljena su i dva popratna dokumenta – **Podzastupljene i ranjive skupine u visokom obrazovanju u Republici Hrvatskoj** te **Smjernice za unaprjeđenje sustava potpore studentima s invaliditetom u Republici Hrvatskoj**. Rad Nacionalne skupine je financijski i administrativno potpomoglo Ministarstvo znanosti i obrazovanja kroz Erasmus+ projekt SIDERAL – Socijalna i međunarodna dimenzija obrazovanja i priznavanja prethodnog učenja te kroz sredstva Državnog proračuna.

Za provedbu Nacionalnoga plana bila su zadužena tijela državne uprave, visoka učilišta, dionici iz gospodarstva te civilnog društva, a koordinator provedbe bila je Nacionalna skupina za unaprjeđenje socijalne dimenzije visokog obrazovanja. Na planiranu provedbu Nacionalnoga plana utjecala je pandemija COVID-19 te posljedice dvaju snažnih potresa koja su zadesila Hrvatsku 2020. godine. Izvješće o provedbi Nacionalnog plana objavljeno je 2022. godine, te predstavlja temelj za daljnje izrade strateških dokumenata.

Na europskoj razini je uspostavljena Savjetodavna skupina za socijalnu dimenziju Međunarodne skupine za praćenje Bolonjskog procesa (BFUG), koja je izradila dokument **Načela i smjernice za jačanje socijalne dimenzije visokog obrazovanja u Europskom prostoru visokog obrazovanja (*Principles and Guidelines to Strengthen the Social Dimension in Higher Education in the EHEA*)**. Dokument su usvojili ministri obrazovanja na ministarskoj konferenciji u Rimu u studenome 2020. godine.

Načela i smjernice za jačanje socijalne dimenzije visokog obrazovanja u Europskom prostoru visokog obrazovanja te Izvješće o provedbi Nacionalnog plana za unaprjeđenje socijalne dimenzije visokog obrazovanja su ključni dokumenti koji su se koristili kao podloga za izradu Plana mjera za unaprjeđenje socijalne dimenzije visokog obrazovanja za razdoblje 2023.-2025. godine. Također, izvješće Eurydicea pod nazivom Ususret pravičnosti i uključivosti u europskom visokom obrazovanju iz 2022. godine koristilo se kao osnova za formuliranje mjera i obuhvat ovog dokumenta.

Plan mjera u skladu je s Nacionalnim planom razvoja sustava obrazovanja za razdoblje do 2027. godine i Akcijskim planom za provedbu Nacionalnog plana razvoja sustava obrazovanja za razdoblje do 2024. godine.

Dokument je izradila i usvojila Nacionalna skupina za unaprjeđenje socijalne dimenzije visokog obrazovanja u sastavu:

1. izv. prof. dr. sc. Sanja Žaja Vrbica, prorektorica Sveučilišta u Dubrovniku, voditeljica Nacionalne skupine
2. Ana Jerković, Uprava za visoko obrazovanje, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, zamjenica voditeljice

3. Marina Crnčić Sokol, Uprava za visoko obrazovanje, Ministarstvo znanosti i obrazovanja
4. Vedrana Šenjuga Užarević, Uprava za visoko obrazovanje, Ministarstvo znanosti i obrazovanja
5. Vesna Hrvoj Šić, Uprava za odgoj i obrazovanje, Ministarstvo znanosti i obrazovanja
6. Danijela Špehar, Kabinet ministra, Ministarstvo znanosti i obrazovanja
7. Margareta Mađerić, državna tajnica Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike
8. Zdenko Križić, Uprava za tržište rada i zapošljavanje, Ministarstvo rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike
9. Ivana Borošić, Agencija za znanost i visoko obrazovanje
10. Lidija Novosel, Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih
11. Ljubica Petrović Baronica, Agencija za mobilnost i programe Europske unije i SALTO centar
12. prof. dr. sc. Nikola Koceić-Bilan, prorektor Sveučilišta u Splitu, Rektorski zbor Republike Hrvatske
13. doc. dr. sc. Ruža Karlović, Zbor veleučilišta Republike Hrvatske
14. doc. dr. sc. Petar Mišević, Hrvatska gospodarska komora
15. Tin Meštrović, Sveučilište u Zadru, Hrvatski studentski zbor
16. Miško Krešić, student Sveučilišta u Zadru

U izradi Plana mjera sudjelovali su i članovi Nacionalne skupine iz prethodnog saziva – prof. dr. sc. Goran Kardum, prorektor Sveučilišta u Splitu, predstavnik Rektorskog zbora, Jurica Dugandžić, viši stručni savjetnik, predstavnik Ministarstva rada, mirovinskog sustava, obitelji i socijalne politike te Marina Cvitanušić Brečić, voditeljica Službe za kvalitetu visokog obrazovanja, Ministarstvo znanosti i obrazovanja, kao i Loredana Maravić, načelnica Sektora za razvoj visokog obrazovanja Ministarstva znanosti i obrazovanja i predsjednica Nacionalnog vijeća za razvoj ljudskih potencijala.

Također, konzultacije su provedene i s Agencijom za odgoj i obrazovanje, Uredom pravobraniteljice za osobe s invaliditetom, Nacionalnim vijećem učenika te supredsjedateljem Radne skupine za socijalnu dimenziju Međunarodne skupine za praćenje Bolonjskog procesa (BFUG) mr. sc. Ninoslavom Šćukancem Schmidtom.

NAČELO 1 – Strategije socijalne dimenzije visokog obrazovanja

Socijalna dimenzija trebala bi biti istaknuta u strategijama visokog obrazovanja na razini sustava i institucija, kao i na razini Europskoga prostora visokog obrazovanja (EHEA) i EU. Jačanje socijalne dimenzije visokog obrazovanja i poticanje jednakosti i uključenosti kako bi se odrazila različitost društva odgovornost je sustava visokog obrazovanja u cjelini i treba ga smatrati trajnom obvezom.

Smjernice:

a. Strateško opredjeljenje za socijalnu dimenziju visokog obrazovanja trebalo bi uskladiti s konkretnim ciljevima koji se mogu integrirati u postojeće politike visokog obrazovanja ili razvijati usporedno. Ovi bi ciljevi trebali težiti širenju pristupa, podržavanju sudjelovanja i završetka studija za sve sadašnje i buduće studente.

b. Trebao bi postojati široki dijalog između javnih tijela, visokih učilišta, predstavnika studenata i drugih ključnih dionika, uključujući socijalne partnere, organizacije civilnoga društva i osobe iz ranjivih i podzastupljenih skupina. Takav široki dijalog trebao bi osigurati stvaranje uključivog okruženja visokog obrazovanja koje potiče pravednost i raznolikost te odgovara potrebama šire zajednice.

Mjera	Aktivnost	Odgovornost	Pokazatelj	Rok provedbe
1.1. Uključivanje politike socijalne dimenzije u strateške dokumente na nacionalnoj razini	Uključiti politike i mjere socijalne dimenzije u strateške dokumente, akte i propise	Ministarstvo znanosti i obrazovanja (dalje u tekstu: MZO)	Zastupljena socijalna dimenzija obrazovanja u strateškim dokumentima	kontinuirano
1.2. Strateško planiranje i razvoj politika uključenosti na visokim učilištima	Izraditi strategije, akcijske planove ili smjernice za uključenost na visokim učilištima	Visoka učilišta, Nacionalna skupina za unaprjeđenje socijalne dimenzije	Broj izrađenih dokumenata na visokim učilištima	Kontinuirano
	Potaknuti osnivanje Radne skupine za unaprjeđenje uključenosti na visokim učilištima	Visoka učilišta	Broj radnih skupina na visokim učilištima	2024.
	Koordinacijski povezivati prorektore za	Visoka učilišta, Nacionalna	Osnovana koordinacija	2023.

	<p>studente (i/ili prodekane) s ciljem rasprave o pitanjima socijalne dimenzije visokog obrazovanja</p> <p>Promicati jednaku zastupljenost spolova u upravi visokog učilišta</p>	<p>skupina za unaprjeđenje socijalne dimenzije</p> <p>Visoka učilišta</p>	<p>prorektora za studente</p> <p>Udio žena u upravama visokih učilišta</p>	<p>Kontinuirano</p>
--	--	---	--	---------------------

NAČELO 2 – Pravni propisi

Pravni propisi ili *policy* dokumenti trebali bi omogućiti visokim učilištima da razviju vlastite strategije kako bi ispunile svoju odgovornost prema širenju pristupa i višeg postotka završnosti studija visokog obrazovanja.

Smjernice:

a. Pravni propisi i administrativna pravila trebaju omogućiti dovoljnu fleksibilnost u osmišljavanju, organizaciji i izvođenju studijskih programa kako bi se odražavala raznolikost potreba studenata. Studentima treba omogućiti studiranje u redovitom i izvanrednom statusu na visokim učilištima, fleksibilne oblike studiranja, mješovite modele i učenje na daljinu te priznavanje prethodnog učenja (RPL), kako bi se zadovoljile potrebe raznolike studentske populacije.

b. Javna tijela trebaju promicati priznavanje prethodnog neformalnog i informalnog učenja (*Recognition of Prior Learning* – RPL) u visokom obrazovanju, jer ono ima pozitivan učinak na širi pristup, prijelaz i završetak, jednakost i uključenost, mobilnost i zapošljivost. RPL omogućuje fleksibilne načine cjeloživotnog učenja u cjelokupnom obrazovnom sektoru, uključujući visoko obrazovanje. Provedba RPL-a zahtijeva učinkovitu suradnju između sustava visokog obrazovanja, poslodavaca i šire zajednice, a kako bi se to omogućilo, nacionalni kvalifikacijski okviri trebaju omogućiti transparentno priznavanje ishoda učenja i pouzdane postupke osiguranja kvalitete.

Mjera	Aktivnost	Odgovornost	Pokazatelj	Rok provedbe
2.1. Sustavno poticanje priznavanja prethodnog učenja	Koordinirati provedbu Smjernica za izradu općih akata visokih učilišta za priznavanje prethodnog	Radna skupina za priznavanje prethodnog učenja pri MZO-u	Diseminacija Smjernica i izvještaji o provedbi	kontinuirano

	(neformalnog i informalnog) učenja u visokom obrazovanju			
	Razviti metodologiju priznavanja prethodnog učenja (interne propise i procedure) na visokim učilištima	Visoka učilišta	Broj visokih učilišta koji su priznavanje prethodnog učenja ugradila u svoje opće akte	2025.
	Razviti (poticati) financiranje priznavanja prethodnog učenja	MZO, visoka učilišta	Broj visokih učilišta koja provode RPL	Kontinuirano

NAČELO 3 – Povezivanje obrazovne vertikale

Uključivost obrazovnog sustava treba poboljšati razvojem koherentnih politika od predškolskog odgoja i obrazovanja, srednjoškolskog obrazovanja do visokog obrazovanja, obrazovanja odraslih i kroz cjeloživotno učenje. Poželjno je ostvariti prijenos podataka i pratiti tranziciju s jedne razine na drugu.

Smjernice:

- a. Važno je stvoriti sinergije sa svim razinama obrazovanja i srodnim područjima politika (financije, zapošljavanje, zdravstvo i socijalna skrb, stanovanje, migracijske politike itd.) kako bi se razvile mjere koje stvaraju uključivo okruženje u cijelom obrazovnom sustavu, a koje potiču pravednost, raznolikost i uključivost te osjetljivost na potrebe šire zajednice.
- b. Politike socijalne dimenzije ne bi trebale podupirati samo sadašnje studente, već i potencijalne studente u njihovoj pripremi i prijelazu u visoko obrazovanje. Sudjelovanje u visokom obrazovanju mora biti cjeloživotna opcija, uključujući odrasle osobe koje se odluče nastaviti ili upisati visoko obrazovanje u kasnijim fazama svog života. Inkluzivni pristup treba uključiti širu zajednicu, visoka učilišta i druge skupine dionika u zajedničkom stvaranju puteva do visokog obrazovanja.
- c. Pravednost, raznolikost i uključivost trebaju igrati ključnu ulogu u osposobljavanju nastavnika predtercijarnog obrazovanja.

Mjera	Aktivnost	Odgovornost	Pokazatelj	Rok provedbe
3.1. Poticanje suradnje visokih učilišta, škola i	Povezivati tercijarno i predtercijarno	Visoka učilišta, škole i vrtići, AMPEU, MZO,	Broj zajedničkih projekata na temu	Kontinuirano

vrtića na temu uključivosti, pravednosti i različitosti	obrazovanje kroz zajedničke projekte	Nacionalno vijeće učenika	uključivosti, pravednosti i različitosti	
3.2. Suradnja stručnih nacionalnih tijela iz područja obrazovanja i zapošljavanja	Zajedničke aktivnosti NVRLJP-a i Nacionalne skupine za socijalnu dimenziju visokog obrazovanja	MZO	Broj zajedničkih događanja	Kontinuirano
3.3. Pristup pripadnicima ranjivih i podzastupljenih skupina stručnom usavršavanju kroz programe cjeloživotnog učenja na visokim učilištima	Razvijati programe stručnog usavršavanja cjeloživotnog učenja	VU, ustanove za obrazovanje odraslih, MROSP, HZZ	Broj visokih učilišta koja provode programe stručnog usavršavanja	Kontinuirano
3.4. Obrazovanje za pravičnost i uključivost u pedagoško-psihološko-didaktičko-metodičku izobrazbi (PPDM)	Uključiti razvijanje kompetencija za pravednost, različitost i uključivost u programe edukacije nastavnika, uključujući edukaciju nastavnika osnovnih i srednjih škola iz područja preventijske znanosti Poticati razvoj kompetencija vezanih uz pravednost, raznolikost i uključivost u studijskim programima za	Visoka učilišta, AZOO	Broj visokih učilišta koja izvode PPDM i imaju uključene teme pravednosti, raznolikosti i uključivosti, te broj nastavnika koji su prošli edukacije Broj studijskih programa koji imaju uključen razvoj kompetencija vezanih uz pravednost, raznolikost i uključivost	kontinuirano

	učitelje i nastavnike			
--	-----------------------------	--	--	--

NAČELO 4 – Pouzdanost podataka

Pouzdana podaci nužan su preduvjet za poboljšanje socijalne dimenzije visokog obrazovanja utemeljene na dokazima. Sustavi visokog obrazovanja trebali bi definirati svrhu i ciljeve prikupljanja određenih vrsta podataka, uzimajući u obzir posebnosti nacionalnih i pravnih okvira. Treba razviti odgovarajuće kapacitete za prikupljanje, obradu i korištenje takvih podataka za informiranje i podršku socijalnoj dimenziji visokog obrazovanja.

Smjernice:

a. Kako bi se razvile učinkovite politike, potrebno je organizirati kontinuirano prikupljanje podataka na nacionalnoj razini. U skladu s nacionalnim propisima, takvo prikupljanje podataka trebalo bi pružiti informacije o sastavu studentskog tijela, pristupu i sudjelovanju, napuštanju i završnosti visokog obrazovanja, uključujući prijelaz na tržište rada nakon završetka studija, te omogućiti identifikaciju ranjivih i podzastupljenih skupina.

b. Kako bi takvo prikupljanje podataka bilo međunarodno usporedivo, rad na kategorijama za administrativno prikupljanje podataka koji su relevantni za socijalnu dimenziju trebao bi se razviti na razini EHEA putem EUROSTUDENT-a ili sličnih istraživanja. S ciljem racionalizacije procesa i izbjegavanja administrativnog opterećenja javne uprave i visokih učilišta, ovaj bi razvoj trebao uzeti u obzir postojeće nacionalne prakse i relevantne procese prikupljanja podataka.

c. Takve prakse nacionalnog prikupljanja podataka mogle bi se, gdje je relevantno i potrebno, nadopuniti podacima visokih učilišta koja provode dodatna istraživanja i analize kako bi bolje razumjeli ranjivost, nedostatke i podzastupljenost u obrazovanju, kao i prohodnost studenata kroz obrazovni sustav.

Mjera	Aktivnost	Odgovornost	Pokazatelj	Rok provedbe
4.1. Sustavno prikupljanje podataka o stopama završnosti	Prikupiti podatke o stopi završnosti nakon 1. godine prijediplomskog studija i stopi završnosti prijediplomskog studija nakon zadnje godine	Nacionalna skupina za unaprjeđenje socijalne dimenzije, Nacionalno vijeće za razvoj ljudskih potencijala	Izrađen prijedlog aktivnosti za razvoj sustava prikupljanja podataka o završnosti u visokom obrazovanju	2025.
4.2. Provođenje europskih i nacionalnih istraživanja o socijalnoj dimenziji	Sudjelovanje u istraživanju EUROSTUDENT Sudjelovanje u istraživanju EUROGRADUATE	MZO MZO	Broj istraživanja	kontinuirano

	Sudjelovanje u istraživanju <i>Bologna with Students' Eyes</i>	Hrvatski studentski zbor		
4.3. Unapređenje politike podrške ranjivim i podzastupljenim skupinama nastavnog i nenastavnog osoblja	Analizirati koliko se politike uključenosti odnose na nastavno i nenastavno osoblje na hrvatskim visokim učilištima (diskriminacija pri zapošljavanju, na radnom mjestu, u odnosu sa studentima itd.)	Nacionalna skupina za unaprjeđenje socijalne dimenzije	Izrađene preporuke	2025.
4.4. Revidiranje definicija o ranjivim i podzastupljenim skupinama studenata	Prikupiti iskustva i revidirati popis te definicije ranjivih i podzastupljenih skupina studenata iz Nacionalnog plana za unaprjeđenje socijalne dimenzije VO 2019.-2021.	Nacionalna skupina za unaprjeđenje socijalne dimenzije visokog obrazovanja	Revidirane i dopunjene definicije	2024.
4.5. Poticanje završnosti visokog obrazovanja	Provesti istraživanje o razlozima odustajanja od studija Utvrđiti mjere prevencije za studente koji su u riziku od odustajanja od studija (mentori, vršnjačka podrška, mogućnosti online platformi, savjetovališta za studente) i poticanja završnosti visokog obrazovanja	Istraživački tim Nacionalna skupina za unaprjeđenje socijalne dimenzije visokog obrazovanja, VU, Centri za akademsku podršku	Izrađena analiza Popis mjera prevencije	2025. 2025.
4.6. Prikupljanje podataka o studentima s invaliditetom	Analizirati potrebe i dogovoriti preporuke za prikupljanje podataka o studentima s invaliditetom	Nacionalna skupina za unaprjeđenje socijalne dimenzije visokog obrazovanja, VU, MZO	Preporuke za prikupljanje podataka o studentima s invaliditetom u Središnjoj evidenciji visokog obrazovanja	2025.

NAČELO 5 – Savjetovanje i usmjeravanje studenata

Javna tijela trebaju razviti politike koje osiguravaju učinkovito savjetovanje i usmjeravanje potencijalnih i upisanih studenata kako bi se proširio pristup visokom obrazovanju, lakše studiranje i veća završnost studija, kao i kreirati sustave podrške i savjetovanja. Ove bi usluge trebale biti koherentne u cijelom obrazovnom sustavu, s posebnim osvrtom na prijelaze između različitih obrazovnih razina, obrazovnih institucija i tržišta rada.

Smjernice:

a. Tijela javne vlasti trebaju stvoriti uvjete koji omogućavaju suradnju između različitih javnih institucija koje pružaju usluge savjetovanja i usmjeravanja zajedno s visokim učilištima kako bi se stvorila sinergija i izbjeglo dupliranje sličnih usluga. Ove usluge trebale bi podržavati načela jasnoće i jednostavnosti, jer ih krajnji korisnici moraju lako razumjeti.

b. Unutar raznolikog studentskog tijela, posebnu pozornost treba usmjeriti na studente sa zdravstvenim poteškoćama. Ti bi studenti trebali imati pristup stručnoj podršci kako bi osigurali svoj uspjeh u pristupu i završetku visokog obrazovanja. Poseban fokus treba staviti na prevenciju psiholoških izazova uzrokovanih organizacijom studija i životnim uvjetima studenata u ranijim fazama školovanja.

c. Javna tijela također bi trebala razmotriti uspostavljanje institucija poput pravobranitelja koje će imati kapacitet i znanje za posredovanje u svim sukobima, posebno u vezi s pitanjima jednakosti koja se mogu pojaviti tijekom pristupa ili sudjelovanja u visokom obrazovanju, ili sukoba koji ometaju završetak studija.

Mjera	Aktivnost	Odgovornost	Pokazatelj	Rok provedbe
5.1. Poticanje daljnjeg razvoja centara za savjetovanje i pomoć studentima na svim visokim učilištima	Centri za razvoj karijera, povezanost s CISOK centrima Centri za psihosocijalnu pomoć Centri za podršku studentima s invaliditetom Centri za akademsku podršku	Visoka učilišta, MROSP Visoka učilišta Visoka učilišta Visoka učilišta	Broj sveučilišta koja imaju navedene centre Broj visokih učilišta koja imaju navedene centre	2024.
5.2. Unapređenje vršnjačke potpore	Organizirati podršku studentima (popis studentskih mentora itd.)	Visoka učilišta, studentski zborovi	Broj VU koji ima organiziranu vršnjačku potporu	Kontinuirano Kontinuirano

	Edukativne radionice, panel rasprave i informativne kampanje za studente o pravednosti, raznolikosti i uključenosti u VO, kao i o ravnopravnosti spolova	Studentski zborovi u suradnji s VU	Broj održanih edukacija	
5.3. Razvijanje sustavne podrške mentalnom zdravlju studenata, nastavnog i nenastavnog osoblja	<p>Provoditi radionice i programe mentalnom zdravlju, s naglaskom na prevenciju</p> <p>Osigurati besplatne i pravodobne usluge psihosocijalne pomoći</p> <p>Provoditi promidžbene kampanje o važnosti mentalnog zdravlja (promotivni materijali, brošure, mrežne stranice, aplikacije)</p> <p>Provoditi različite sportske, humanitarne i ekološke aktivnosti</p>	Visoka učilišta	Broj visokih učilišta koja provode aktivnosti vezane uz mentalno zdravlje	Kontinuirano
5.4. Podrška radu studentskih pravobranitelja	Koordinirati rad pravobranitelja	Pravobranitelji, visoka učilišta	Broj zajedničkih sastanaka i koordinacijskih aktivnosti	Kontinuirano

NAČELO 6 – Financiranje visokog obrazovanja

Upravljačka tijela trebaju osigurati dovoljno i održivo financiranje i financijsku autonomiju visokim učilištima, omogućujući im da izgrade odgovarajuće kapacitete za još snažnije prihvaćanje različitosti te doprinos pravednosti i uključivosti u visoko obrazovanje.

Smjernice:

a. Sustavi financiranja visokog obrazovanja trebali bi olakšati postizanje strateških ciljeva povezanih sa socijalnom dimenzijom visokog obrazovanja. Visoka učilišta treba podržati i nagraditi za ispunjavanje dogovorenih ciljeva u pristupu, povećanju sudjelovanja i završetka visokog obrazovanja, posebno u odnosu na ranjive i podzastupljene skupine te skupine u nepovoljnom položaju. Mehanizmi za postizanje ovih ciljeva ne bi trebali imati negativne financijske posljedice za temeljno financiranje visokih učilišta.

b. Javni sustavi financijske potpore studentima trebali bi se prvenstveno temeljiti na potrebama i učiniti visoko obrazovanje još pristupačnijim za ranjive i podzastupljene skupine studenata, poticati lakši pristup i pružati mogućnosti za uspješno završavanje studija visokog obrazovanja. Oni bi uglavnom trebali pridonijeti pokrivanju izravnih troškova studiranja (školarine, naknade i studijski materijali) i neizravnih troškova (npr. smještaj, prijevoz itd.). Sustav bi trebao detektirati različite polazne pozicije kandidata, te personalizirati financijske potpore.

Mjera	Aktivnost	Odgovornost	Pokazatelj	Rok provedbe
6.1. Sustavno praćenje dodjela stipendija za ranjive i podzastupljene skupine	Okupiti i koordinirati sve dionike koji dodjeljuju stipendije s ciljem praćenja kroz jedinstvenu platformu (državne stipendije, stipendije zaklada, tvrtki, stipendije temeljem međunarodnih programa (Erasmus+, bilateralni programi))	Nacionalna skupina za unaprjeđenje socijalne dimenzije visokog obrazovanja	Broj dionika na konzultacijama o sustavnom praćenju dodjele stipendija	2025.
6.2. Obnova objekata visokih učilišta na način da se unaprijedi dostupnost za ranjive i podzastupljene skupine	Prikupiti podatke o obnovljenim objektima na potresom pogođenim područjima i područjima	MZO, JLP(R)S	Izvještaji o obnovi objekata	Kontinuirano

	<p>pogođenima drugim elementarnim nepogodama</p> <p>Prikupiti podatke o obnovi objekata u visokom obrazovanju za prilagodbu osoba s invaliditetom</p>	<p>Visoka učilišta, MZO</p>	<p>Broj visokih učilišta koja su izvršila prilagodbu objekata za osobe s invaliditetom</p>	<p>Kontinuirano</p>
<p>6.3. Jačanje digitalnih kompetencija studenata, nastavnog i nenastavnog osoblja visokih učilišta koji su pripadnici ranjivih skupina</p>	<p>Pratiti provedbu projekata povezanih uz jačanje digitalnih kompetencija pripadnika ranjivih skupina (npr. Sveučilišta koji se financira iz Nacionalnog programa oporavka i otpornosti)</p> <p>Analiza uključenosti ranjivih skupina u online studijske programe</p>	<p>MZO, visoka učilišta, CARNET</p> <p>VU, MZO, istraživački tim</p>	<p>Broj visokih učilišta koja posvećuju posebnu pozornost digitalnim kompetencijama ranjivih skupina</p> <p>Provedena analiza</p>	<p>Kontinuirano</p> <p>2024.</p>
<p>6.4. Subvencionirani studentski smještaj</p>	<p>Izgraditi nove objekte radi povećanja smještajnih kapaciteta</p>	<p>MZO, visoka učilišta</p>	<p>Broj studenata sa subvencioniranim smještajem</p>	<p>Kontinuirano</p>
<p>6.5. Subvencionirana studentska prehrana</p>	<p>Pružati uslugu subvencionirane prehrane u svakom mjestu u kojem se izvodi nastava</p>	<p>MZO</p>	<p>Broj studenata koji koristi usluge studentskih restorana</p>	<p>Kontinuirano</p>
<p>6.6. Potpora prijevoza za studente s invaliditetom</p>	<p>Nastaviti dodjeljivati potporu prijevoza za</p>	<p>MZO</p>	<p>Broj korisnika potpore prijevoza (studenata s invaliditetom)</p>	<p>Kontinuirano</p>

	studente s invaliditetom			
6.7. Praćenje potreba za financiranje studenata s invaliditetom	Prikupiti podatke o stvarnim potrebama za financiranje studenata s invaliditetom i izraditi novi model financiranja	Nacionalna skupina za unaprjeđenje socijalne dimenzije visokog obrazovanja, VU, MZO	Prijedlog unaprjeđenja modela financiranja studenata s invaliditetom	2025.

NAČELO 7 – Jačanje kapaciteta i trajno akademsko usavršavanje

Upravljačka tijela trebala bi dati potporu visokim učilištima da ojačaju svoje kapacitete u odgovoru na potrebe sve raznolikijeg studentskog korpusa i osoblja te da stvore uključivo okruženje za učenje i inkluzivnu institucionalnu kulturu. Upravljačka tijela trebala bi osigurati edukativne pakete osmišljene od relevantnih edukativnih institucija namijenjene nastavnom i nenastavnom osoblju visokih učilišta, te ponuditi besplatan ciklus radionica osoblju svih visokih učilišta.

Smjernice:

- Javna tijela trebaju podržati i osigurati odgovarajuća sredstva visokim učilištima za poboljšanje inicijalnog i kontinuiranog stručnog usavršavanja za akademsko i administrativno osoblje kako bi im se omogućilo da rade profesionalno i korektno s raznolikim studentskim korpusom i osobljem.
- Kad god je to moguće, sustavi vanjskog osiguravanja kvalitete trebali bi se baviti načinom na koji se socijalna dimenzija, pravednost, raznolikost i uključivost odražavaju unutar institucionalnih misija visokih učilišta, poštujući pritom načelo autonomije visokih učilišta.
- Ukoliko je moguće, visoka učilišta trebala bi u svoje opće akte ugraditi jasne preporuke o mogućnostima, pravima i obvezama institucije i zaposlenika u odnosu na pripadnike ranjivih skupina studenata. Pravilnici bi trebali biti vidljivi i javno dostupni na mrežnim stranicama visokih učilišta na hrvatskom i engleskom jeziku.

Mjera	Aktivnost	Odgovornost	Pokazatelj	Rok provedbe
7.1. Kontinuirano stručno usavršavanje nastavnika	Stručno usavršavati i educirati o temama vezanima uz pravednost, raznolikost i uključivost visokom obrazovanju, kao i o	Visoka učilišta, Nacionalna skupina za SD VO, stručnjaci za pojedina područja	Broj održanih usavršavanja i edukacija	Kontinuirano

	ravnopravnosti spolova Sudjelovanje nastavnog osoblja u međunarodnim programima usavršavanja			
7.2. Kontinuirano stručno usavršavanje nenastavnog osoblja	Educirati nenastavno osoblje vezano uz pravednost, raznolikost i uključivost u visokom obrazovanju kao i o ravnopravnosti spolova Sudjelovanje nenastavnog osoblja u međunarodnim programima usavršavanja	Visoka učilišta. Nacionalna skupina za SD VO, stručnjaci za pojedina područja, organizacije civilnoga društva	Broj održanih usavršavanja i edukacija	Kontinuirano

NAČELO 8 – Mobilnost i internacionalizacija

Programi međunarodne mobilnosti u visokom obrazovanju trebali bi biti strukturirani i provedeni na način da potiču pravednost, raznolikost i uključivost te bi posebno trebali poticati sudjelovanje studenata i osoblja iz ranjivih, nepovoljnih ili podzastupljenih skupina.

Smjernice:

a. Međunarodna iskustva mobilnosti kroz obrazovanje poboljšavaju kvalitetu ishoda učenja u visokom obrazovanju. Javna tijela i visoka učilišta trebala bi svima osigurati jednak pristup mogućnostima koje nude nacionalni i međunarodni programi mobilnosti za obrazovanje i osposobljavanje te aktivno rješavati prepreke mobilnosti za ranjive ili podzastupljene skupine studenata i osoblja.

b. Osim daljnje potpore fizičkoj mobilnosti, javna tijela i visoka učilišta trebala bi olakšati korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije (IKT) za podršku kombiniranoj mobilnosti (*blended mobility*) i poticanje internacionalizacije ugrađivanjem međunarodne online suradnje u studijske programe. Kombinirana mobilnost uključuje fizičku mobilnost i online učenje. Takva suradnja može se koristiti za proširenje ishoda učenja i povećanje učinka fizičke mobilnosti, na primjer okupljanjem raznolikije grupe sudionika ili za ponudu šireg raspona mobilnosti.

Mjera	Aktivnost	Odgovornost	Pokazatelj	Rok provedbe
8.1. Sudjelovanje u međunarodnim projektima vezanima za socijalnu dimenziju	<p>Sudjelovanje MZO-a u međunarodnim projektima</p> <p>Sudjelovanje HSZ-a, Vijeća studenata veleučilišta te lokalnih studentskih zborova u međunarodnim projektima</p>	MZO, visoka učilišta, HSZ i Vijeće studenata veleučilišta, lokalni studentski zborovi	<p>Broj međunarodnih projekata MZO-a povezanih uz socijalnu dimenziju</p> <p>Broj međunarodnih projekata studentskih zborova i vijeća</p>	kontinuirano
8.2. Poticati mobilnost studenata ranjivih i podzastupljenih skupina, posebno u programu Erasmus+	<p>Promotivne aktivnosti na visokim učilištima</p> <p>Savjetovanje ranjivih skupina o mobilnosti</p> <p>Osiguravanje stipendija i dodatnih sredstava za mobilnost</p> <p>Praćenje ukupne mobilnosti na visokim učilištima</p>	<p>Visoka učilišta, AMPEU</p> <p>Visoka učilišta</p>	Broj studenata iz ranjivih skupina koji su sudjelovali u programima mobilnosti	kontinuirano
8.3. Sudjelovanje u projektima kombinirane mobilnosti (<i>blended mobility</i>)	<p>Promotivne aktivnosti na visokim učilištima</p> <p>Savjetovanje ranjivih skupina o mobilnosti</p> <p>Jačati suradnju s inozemnim</p>	Visoka učilišta	<p>Broj projekata kombinirane mobilnosti</p> <p>Broj studenata iz ranjivih skupina koji su sudjelovali u mobilnosti</p> <p>Broj potpisanih ugovora o suradnji koji uključuju</p>	kontinuirano

	visokim učilištima		kombiniranu mobilnost	
8.4. Suradnja ureda za međunarodnu suradnju, ureda za studente s invaliditetom te ureda za potporu ranjivim i podzastupljenim skupinama studenata	Identificirati i popisati urede na VU koji se bave različitim ranjivim i podzastupljenim skupinama studenata	Visoka učilišta	Popis ureda	Kontinuirano
	Imenovanje službenika za uključivost (<i>inclusion officera</i>) na visokim učilištima	Visoka učilišta, AMPEU	Broj službenika za uključivost (<i>inclusion officera</i>) na visokim učilištima	2024.
	Ostvariti suradnju ureda s ciljem poticanja mobilnosti studenata iz ranjivih i podzastupljenih skupina	Visoka učilišta	Broj VU s uspostavljenom suradnjom	Kontinuirano

NAČELO 9 – Društveni angažman visokog obrazovanja

Djelovanje u zajednici i društveni angažman visokog obrazovanja trebaju se koristiti za promicanje pravednosti, raznolikosti i uključivosti.

Smjernice:

a. Društveni angažman u visokom obrazovanju treba smatrati procesom u kojem visoka učilišta surađuju s vanjskim dionicima s ciljem poduzimanja zajedničkih aktivnosti na obostranu korist. Poput politika socijalne dimenzije, društveni angažman trebao bi biti ugrađen u temeljne misije visokog obrazovanja te se baviti poučavanjem i učenjem, istraživanjem, razmjenom usluga i znanja. Takav angažman pruža holističku osnovu na kojoj se visoka učilišta mogu baviti širokim rasponom društvenih potreba, uključujući potrebe ranjivih i podzastupljenih skupina, dok istovremeno obogaćuju edukativne i znanstvene aktivnosti.

b. Dionici u zajednici (npr. lokalne vlasti, javne institucije u kulturi, nevladine organizacije, poduzeća, građani) trebali bi moći smisleno surađivati s akterima visokog obrazovanja kroz otvoreni dijalog. To će omogućiti istinska partnerstva između visokih učilišta i lokalne zajednice, koja mogu učinkovito odgovoriti na društvene, demokratske, ekološke i druge izazove.

Mjera	Aktivnost	Odgovornost	Pokazatelj	Rok provedbe
9.1. Učinkovita integracija studenata, nastavnika i nenastavnog osoblja koji su u statusu azilanata i stranaca pod supsidijarnom i privremenom zaštitom	Poticati uključivanje migranata, azilanata, izbjeglica i stranaca pod supsidijarnom i privremenom zaštitom u visoko obrazovanje kroz relevantne urede za podršku studentima	Visoka učilišta	Broj visokih učilišta na kojima su upisane ili rade osobe u statusu azilanata i stranaca pod supsidijarnom i privremenom zaštitom	Kontinuirano
	Sudjelovanje u projektima SIRIUS mreže za edukaciju migranata	MZO	Broj događanja, aktivnosti suradničkog učenja i konferencija	2025.
	Programi podučavanja jezika	Visoka učilišta, nevladine organizacije	Broj tečajeva jezika	Kontinuirano
9.2. Poticati društveni angažman studenata kroz razne projekte i razvoj kulture volontiranja	Razvijanje programa volontiranja (humanitarne akcije, darivanje krvi, civilna zaštita itd.)	Visoka učilišta, HSZ, Vijeće studenata veleučilišta, lokalni studentski zborovi	Broj visokih učilišta koja potiču društveni angažman kroz projekte i aktivnosti	Kontinuirano
	Poticanje kulturnih aktivnosti i kulturne participacije studenata			
	Poticanje aktivnog građanstva i aktivizma			
Korištenje društvenih mreža za poticanje društvenog angažmana studenata				
9.3. Podrška studentima iz ranjivih skupina za sudjelovanje u stručnoj praksi	Povezivanje sa širim spektrom dionika i poslodavaca u kontekstu stručne prakse	Visoka učilišta, institucije, studentske udruge	Broj VU koji ima osmišljen prilagođeni pristup	kontinuirano

		Osigurati mentore iz gospodarstva za studente iz ranjivih skupina	Visoka učilišta	sudjelovanj a ranjivih skupina u stručnoj praksi Broj tvrtki koje sudjeluju u programima mentorstva	
9.4. Razvoj europskih i demokratskih vrijednosti te smjernica o etici u visokom obrazovanju	Izrada smjernica za unaprjeđenje akademskog integriteta i akademske slobode na visokim učilištima (etičko ponašanje, etička načela za nastavnike i studente)	MZO, visoka učilišta	Izrađene smjernice	2025.	
	Edukacije i događanja o europskim vrijednostima za nastavnike i studente		Broj edukacija i događanja	Kontinuirano	
	Edukacije i događanja o medijskoj pismenosti		Broj edukacija i događanja	Kontinuirano	
	Edukacije i događanja o financijskoj pismenosti		Broj edukacija i događanja	Kontinuirano	
9.5. Angažman visokih učilišta u društvenim promjenama i borbi protiv diskriminacije i socijalne isključenosti	Poticati aktivnosti visokih učilišta vezane za borbu protiv diskriminacije i socijalne isključenosti	Visoka učilišta	Broj visokih učilišta koja provode aktivnosti	Kontinuirano	
	Prepoznati, priznati i poticati nastavnike i studente koji su se istaknuli u društvenom angažmanu	Visoka učilišta	Broj visokih učilišta koji su razvili sustav prepoznavanja,	Kontinuirano	

			priznavanja i poticanja nastavnika i studenata za društveni angažman	
--	--	--	---	--

NAČELO 10 – Dijalog svih dionika o politikama

Tijela državne uprave trebaju se uključiti u dijalog s visokim učilištima i drugim dionicima o relevantnim politikama odnosno pristupe kako se ova načela i smjernice mogu provesti na nacionalnoj i institucionalnoj razini.

Smjernice:

a. Takav dijalog o politikama trebao bi omogućiti razvoj mjera politika primjerenih svrsi, koje bi trebale poštivati institucionalnu autonomiju, izbjegavati nepotrebno administrativno opterećenje i omogućiti konkretan napredak prema pravednosti, raznolikosti i uključivosti u visokom obrazovanju.

b. U okviru navedenih načela i smjernica, međusobna podrška i razmjena dobrih praksi ključni su među zemljama Europskog prostora visokog obrazovanja kako bi se olakšao daljnji razvoj uključivosti sustava visokog obrazovanja.

c. Ova načela i smjernice treba koristiti kao osnovu za kontinuirano poboljšanje politika i njihovu učinkovitu provedbu na nacionalnoj i institucionalnoj razini.

Mjera	Aktivnost	Odgovornost	Pokazatelj	Rok provedbe
10.1. Suradnja visokog obrazovanja s gospodarstvom na temu pravednosti, raznolikosti i uključivosti	Aktivnosti VU s gospodarskim subjektima	Visoka učilišta, HGK, HUP, HOK	Broj visokih učilišta koja surađuju s gospodarstvom	Kontinuirano
10.2. Suradnja visokog obrazovanja s medijima na temu pravednosti, raznolikosti i uključivosti	Poticati aktivnosti VU s medijima Poticati korištenje sveučilišnih novina i portala za promociju uključivosti	VU	Broj VU koji su ostvarili suradnju	Kontinuirano
10.3. Sudjelovanje članova Nacionalne skupine na	Razmjena primjera dobre prakse iz Hrvatske	Nacionalna skupina za SD	Broj međunarodnih skupova	Kontinuirano

međunarodnim i nacionalnim skupovima vezanima uz socijalnu dimenziju	Primjena primjera dobre prakse iz drugih zemalja EHEA-e			
10.4. Nacionalna skupina aktivno koordinira politički dijalog svih dionika	Povećanje vidljivosti i okupljanje različitih dionika Tematske sjednice vezano za konkretne izazove u visokom obrazovanju	Nacionalna skupina, MZO	Broj događanja (sjednica, tematskih sjednica, konferencija itd.)	Kontinuirano

POPIS KRATICA

AMPEU – Agencija za mobilnost i programe Europske unije

ASOO – Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih

AZOO – Agencija za odgoj i obrazovanje

AZVO – Agencija za znanost i visoko obrazovanje

CARNET – Hrvatska akademska i istraživačka mreža

EHEA – Europski prostor visokog obrazovanja

EACEA – Europska izvršna agencija za obrazovanje, audiovizualnu djelatnost i kulturu

EUROGRADUATE – istraživanje u odabranim zemljama Europske unije koje je Europska komisija pokrenula 2018. godine s ciljem stvaranja pretpostavki za praćenje razvoja karijera osoba s diplomom visokog obrazovanja diljem Europe

EUROSTUDENT – međunarodni projekt i istraživanje o kvaliteti studentskoga života čiji je cilj prikupiti podatke o socijalnoj dimenziji visokog obrazovanja u državama članicama Bolonjskog procesa

EURYDICE – Mreža Eurydice je opsežan izvor informacija koje se objavljuju kao detaljni opisi i pregledi nacionalnih obrazovnih sustava, komparativna tematska izvješća posvećena posebnim temama od značaja za EU, pokazatelji i statistički podaci te serije činjenica i brojčanih podataka o obrazovanju, kao što su nacionalne obrazovne strukture, kalendari i usporedba plaća nastavnog osoblja, trajanja obrazovanja po zemljama i razina obrazovanja

HGK – Hrvatska gospodarska komora

HOK – Hrvatska obrtnička komora

HSZ – Hrvatski studentski zbor

HUP – Hrvatska udruga poslodavaca

HZZ – Hrvatski zavod za zapošljavanje

JLP(R)S – jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave

MROSP – Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike

MZO – Ministarstvo znanosti i obrazovanja

NPOO – Nacionalni program oporavka i otpornosti 2021.-2026.

RPL – Recognition of Prior Learning, međunarodna kratica za priznavanje prethodnog (neformalnog i informalnog) učenja

SD – socijalna dimenzija

VO – visoko obrazovanje

VU – visoka učilišta

POVEZANI DOKUMENTI

[Nacionalni plan za unaprjeđenje socijalne dimenzije visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj 2019.-2021.](#)

[Izvešće o provedbi Nacionalnog plana za unaprjeđenje socijalne dimenzije visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj \(2022.\)](#)

[Rimsko ministarsko priopćenje 2020.](#)

[Principles and Guidelines to Strengthen the Social Dimension in the European Higher Education Area](#)

[Ususret pravičnosti u europskom visokom obrazovanju – Izvešće Eurydice-a](#)

[O podzastupljenim i ranjivim skupinama studenata: prilozi unaprjeđivanju socijalne dimenzije visokog obrazovanja u Republici Hrvatskoj](#)

[Metodologija za prikupljanje podataka o obrazovnim i profesionalnim putevima Studenata prema njihovom socijalnom i ekonomskom statusu](#)

[Student life during the COVID-19 pandemic lockdown: European-wide insights](#)

[Bologna with Students' Eyes \(Bolonja očima studenata\)](#)

[SIRIUS Policy Network for Migrant Education in Europe](#)

[Smjernice za priznavanje kvalifikacija izbjeglica, prognanika i osoba u situaciji sličnoj izbjegličkoj](#)